

Risiko- og vesentlighetsvurdering

- Forvaltningsrevisjon
- Eierskapskontroll

Tinn kommune 2020-2023

Om Vestfold og Telemark revisjon IKS

Vestfold og Telemark revisjon IKS (VTR) er stiftet i 2019 av fylkeskommunen og alle kommunene i Vestfold og Telemark fylke. Selskapet er en videreføring av Telemark kommunerevisjon IKS og Vestfold kommunerevisjon. VTR utfører revisjon og andre tjenester for våre eiere og andre kommunale/fylkeskommunale aktører.

VTRs ansatte har bred erfaring med eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. De har samfunnsfaglig, økonomisk og juridisk utdanning på mastergradsnivå, og har god kompetanse innen offentlig forvaltning.

Du kan lese mer på vårt nettsted vtrevisjon.no.

Innhold

1	Innledning	3
1.1	Bakgrunn – kontrollutvalgets bestilling	3
1.2	Hva er forvaltningsrevisjon	3
1.3	Hva er eierskapskontroll?	4
1.4	Avtale om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll	4
2	Om risiko- og vesentlighetsvurderingen	5
2.1	Risiko og vesentlighet	5
2.2	Metode	6
3	Om Tinn kommune	7
3.1	Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2016-2019	9
4	Risikovurdering - forvaltningsrevisjon	10
4.1	Lokaldemokrati	10
4.2	Kommunedirektørens virksomhetsstyring	13
4.3	Tjenesteyting – kvalitet, rettssikkerhet og produktivitet	21
4.4	Myndighetsutøvelse - kvalitet, rettssikkerhet og produktivitet	37
4.5	Samfunnssikkerhet og bærekraft	40
5	Risikovurdering – eierskap	44
5.1	Eierskap i Tinn kommune	44
5.2	Utøvelse av eierskap	45
6	Oppsummering	48
6.1	Oppsummering – forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll	48
	Vedlegg: Oversikt over kommunens eierskap i selskaper m.v.	52

1 Innledning

1.1 Bakgrunn – kontrollutvalgets bestilling

Kontrollutvalget skal utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, og skal påse at det blir utført forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i kommunen.¹

- **Plan for forvaltningsrevisjon** skal vise på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal dekke både kommunens virksomhet og den virksomheten som utøves i kommunens selskaper.
- **Plan for eierskapskontroll** skal vise hvilke eierskapskontroller som skal utføres. Planen skal dekke utøvelsen av kommunens eierskap i de selskap kommunen har eierinteresser i.

Kommunestyret selv skal vedta planene. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planene.

Planene skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunens virksomhet og eierskap, og av virksomheten i kommunens selskaper.

Denne risiko- og vesentlighetsvurderingen er utarbeidet av Vestfold og Telemark revisjon IKS (VTR) på oppdrag fra kontrollutvalget i Tinn kommune, jf. sak 24/19 og sak 25/19. Vurderingen av behovet for forvaltningsrevisjon framgår av kapittel 4, og vurderingen knyttet til eierskapskontroll framgår av kapittel 5.

1.2 Hva er forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon er en av kontrollutvalgets lovpålagte oppgaver.

Forvaltningsrevisjon er å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak, jf. kommuneloven § 23-3. Undersøkelsene rettes mot kommunen og mot kommunens selskaper. Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres i samsvar med god kommunal revisjonsskikk.

¹ Jf. kommuneloven §§ 23-2, 23-3 og 23-4.

Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget:

- bidra til kommunens egenkontroll
- synliggjøre muligheter til økt produktivitet og måloppnåelse
- bringe fram styringsinformasjon til kommunens beslutningstakere
- bidra til læring og forbedring i kommunen organisasjon og i kommunens selskaper

1.3 Hva er eierskapskontroll?

Eierskapskontroll er en kontroll av om kommunens eierskap i selskap utøves i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Eierskapskontroll skal utføres i samsvar med god kommunal revisjonsskikk.

1.4 Avtale om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er omtalt i selskapsavtalen for VTR IKS og er dekket av avtale om revisjonstjenester mellom Tinn kommune og VTR IKS. Basert på dette, kan VTR levere ca. 5 rapporter om forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller til Tinn kommune fordelt over fire år. Antallet bygger på et stipulert anslag, og kan variere avhengig av tema og innretning på undersøkelsene. Dersom kommunen ønsker flere eller mer omfattende forvaltningsrevisjoner eller eierskapskontroller kan det avtales særskilt.

2 Om risiko- og vesentlighetsvurderingen

2.1 Risiko og vesentlighet

Risiko handler om

- hva som kan gå galt,
- hvor sannsynlig det er at noe går galt, og
- hva som er konsekvensen.

Vesentlighet i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll vurderes ut fra hvor alvorlig den enkelte risikofaktor/konsekvens er i forhold til kommunens eller selskapets måloppnåelse.

Vi vurderer vesentligheten i lys av flere perspektiver:

- kommunens samfunnsoppdrag - hensynet til lokaldemokrati, politiske prioriteringer, innbyggerdeltakelse, tillit og bærekraft
- kommunens brukere/innbyggere – tjenesteyting og myndighetsutøvelse som angår mange eller som er av stor betydning for dem det gjelder
- økonomiske interesser/økonomisk betydning

Plan for forvaltningsrevisjon skal dekke kommunens virksomhet, herunder kommunale foretak, oppgavefelleskap og vertskommuneordninger, samt virksomheten i kommunens selskaper.

Vi har tatt utgangspunkt i kommunelovens formålsparagraf, kommunedirektørens internkontrollansvar² og virkeområdet for forvaltningsrevisjon³. Vi fokuserer derfor på følgende tema i risikovurderingen:

- Ligger forholdene til rette for et funksjonsdyktig folkestyre?
- Har kommunedirektøren tiltak for virksomhetsstyring og betryggende kontroll?
- Blir regelverk, rettssikkerhet, kvalitet og effektivitet ivaretatt i myndighetsutøvelse og tjenesteyting?

² Kommuneloven §§ 1 og 31-3

³ Kommuneloven § 23-3

- Legger kommunen til rette for en bærekraftig utvikling?
- Utøves virksomheten i kommunens selskap i tråd med gjeldende regler og vedtak?

Plan for eierskapskontroll skal vise hvordan kontrollutvalget vil påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv.

Vi vurderer om det er risiko for at kommunens eierskap ikke utøves i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

2.2 Metode

For å kartlegge og vurdere risiko i Tinn kommune har vi innhentet og gjennomgått følgende

- relevant regelverk og nasjonale føringer for kommunene
- kommunens økonomiplan, årsrapporter, planstrategi og annen styringsdokumentasjon
- nøkkeltall fra KOSTRA og annet statistisk materiale
- overordnet informasjon om selskaper som kommunen har eierinteresser.
- tilsynsvirksomhet rettet mot kommunen og kommunens selskap (tilsynsrapporter, tilsynsplaner og klagesaksbehandling)
- annen dokumentasjon som gir grunnlag til å vurdere risiko knyttet til kommunens virksomhet

Vi bygger også på revisjonens egne erfaringer og kunnskap om kommunen, og på tidligere forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Kontrollutvalget fra forrige valgperiode har hatt anledning til å komme med innspill til vurderingen, og vi har vært i kontakt med ordfører og rådmann. Vi har også bedt om innspill fra kommunalsjefer og fra gruppe- og utvalgslederne i kommunen.

3 Om Tinn kommune

Demografi

Tinn kommune hadde 5 739 innbyggere per 1. juli 2019. Det har vært en nedgang i folketallet på 4,2 % siden 2010. Antall barn og unge synker, mens antall innbyggere over 67 år stiger. Endringene i befolkningen påvirker behovet for tjenester fra kommunen. Det er en overordnet risiko for at kommunen ikke greier å tilpasse tjenestene til endringene i befolkningen.

Kommunens organisasjon

- Ca. 700 ansatte
- Tinn kommune er en to-nivå kommune. Øverste ledernivå består av
 - rådmannen
 - personal- og organisasjonssjef (rådmannens stedfortreder)
 - kommunalsjef for oppvekst og kultur
 - kommunalsjef for levekår
 - økonomisjef

Kommunen er organisert i fire tjenesteområder. Dette er sentralt tjenesteområde, tjenesteområde for oppvekst og kultur, tjenesteområde for levekår og tjenesteområde for samfunn. I hvert tjenesteområde er det enheter som ledes av enhetsledere med budsjett og personalansvar for sin enhet.

Tinn kommune har ett kommunalt foretak – Rjukanbadet KF.

Kommunale oppgavefelleskap⁴ og vertskommuneordninger

Samarbeid	Deltakere	Organisering	Vertskommune/ kontorkommune
Kongsbergregionen – samarbeid om prosjekter, digitalisering og innkjøp	Tinn, Notodden, Hjartdal, Kongsberg, Rollag, Nore og Uvdal, Flesberg	§ 27	Kongsberg

⁴ Kommunalt oppgavefelleskap, jf. kommuneloven kapittel 19, er den nye betegnelsen på det som har vært § 27-samarbeid etter kommuneloven fra 1992. Alle slike samarbeid må omdannes i løpet av valgperioden, jf. kommuneloven § 31-2.

Kongsbergregionen IKT – drift av IT	Tinn, Notodden, Hjartdal, Rollag, Nore og Uvdal, Flesberg, Sigdal, Krødsherad, Kongsberg	§ 27	Notodden
Fjelllab -laboratorium som gjennomfører kjemiske og mikrobiologiske analyser	Tinn, Vinje og Tokke	§ 27	Tinn
Krisesenteret i Telemark	Alle kommuner i Telemark, bortsett fra Notodden	§ 27	Skien
Overgrepsmottaket i Telemark	Alle kommuner i Telemark	§ 20-2	Skien
Interkommunalt Utvalg mot akuttforurensning	Alle kommuner i Telemark	§ 27	Bamble
Skatteoppkreveren i Kongsbergregionen⁵	Tinn, Hjartdal, Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal	§ 27	Kongsberg

Økonomi

Tinn kommune har større frie inntekter enn sammenlignbare kommuner og lavere langsiktig gjeld. Kommunen har således god økonomi.

Kostra 2019	Tinn kommune	Snitt gr. 12	Landsgj.snitt*
Frie inntekter per innbygger	66 060	64 398	57 297
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	58,9 %	119,3 %	102,6 %
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	14 %	9,1 %	10,4 %
Årets mindre/merforbruk i driftsregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	0	1,3 %	1,2 %

SSB: KOSTRA nøkkeltall. Publiserte tall 16.3.20

* Landsgjennomsnitt uten Oslo

⁵ Vil bli innlemmet i Skatteetaten i juni 2020.

Kostnadene forventes å øke i økonomiplanperioden 2019-2022. Dette skyldes blant annet klimaendringer og beredskapsutfordringer, sentralisering som påfører distriktskommunene nye og økte oppgaver, VA-hovedplan viser behov for store opprustninger, barnevern og et omfattende planbehov med tilhørende konsekvensutredninger. Kommunens inntekter forventes ikke å stige i samme takt som utgiftene. Det ligger dermed an til at kommunen vil få en strammere økonomi i kommende økonomiplanperiode.

3.1 Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2016-2019

I Tinn kommune er følgende forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller gjennomført i perioden 2016-2019:

- 726 017 Barnevern og forebyggende arbeid (2016/17)
- 726 018 Inngåelse av husleiekontrakter (2017)
- 726 019 Konsulentbruk (2018)
- 426 006 Tinn Vann og Avløp AS (2018)
- 426 007 Rjukan Næringsutvikling AS (2019/20)

4 Risikovurdering - forvaltningsrevisjon

4.1 Lokaldemokrati

4.1.1 Åpenhet og innsyn

Åpenhet og innsyn er sentrale forutsetninger for et fungerende demokrati.

Offentlighetsloven og kommunelovens regler om møteoffentlighet skal legge til rette for at kommunens virksomhet er åpen og gjennomskiktig. På den måten styrkes informasjons- og ytringsfrihet, den demokratiske deltakelse, tilliten til kommunen og allmenhetens kontroll.

I ny kommunelov er møteprinsippet styrket ved at det er klargjort hva som skal anses som et folkevalgt organ og at det er begrenset adgang til å opprette folkevalgte organ. Det skal fastsettes reglement for folkevalgte organers virkeområde, virksomhet og saksbehandling.

Tinn kommune har postjournal på egen hjemmeside. Kommunen har egen postjournal for klient-, bruker- og pasientrettede saker. Denne postjournalen er ikke unntatt offentlighet, men ligger ikke på kommunens nettside.

Innkalling og møtedokumenter er tilgjengelig på kommunens nettsider. Politiske møter med sakliste blir i tillegg kunngjort i lokalavisene. Åpenhetsindeksen som Pressen offentlighetsutvalg utarbeidet i 2018, gir Tinn 11,5 av 30,5 mulige poeng.

Det er vesentlig og grunnleggende viktig at demokratiske prinsipper blir ivaretatt. Det kan være risiko knyttet til praktisering av regelverk om åpenhet og innsyn. Vi mener at det er risiko på dette området, og det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon rettet mot dette temaet. Det bør eventuelt kombineres med forvaltningsrevisjon rettet mot arkiv og dokumentasjon, jf. punkt 4.2.3.

4.1.2 Saksutredning og gjennomføring av kommunestyrets vedtak

Kommunedirektøren har ansvar for at saker til folkevalgte organer er forsvarlig utredet, og at vedtak blir gjennomført uten ugrunnet opphold. Saksutredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak. Hvis kommunedirektøren blir oppmerksom på faktiske eller rettslige forhold som har sentral betydning for iverksettingen av vedtaket, skal han si fra om det på en egnet måte.

Kommunen har ikke reglement for saksutredning. Maler for saksutredning ligger i saksbehandlingssystemet. Rådmannen gjennomgår saker som skal behandles samfunns- og miljøutvalget, formannskapet og kommunestyret. Kommunalsjefene har også ansvar for å gjennomgå saker på sine fagområder. Både rådmann og ordfører mener at kvaliteten på saksutredninger og rapporteringer gjennomgående er god.

Kommunen har ikke noe system for å følge opp vedtak. Rådmannen ønsker å utarbeide et slikt system. Før et tilfredsstillende system for oppfølging av saker er på plass, kan det være risiko for manglende oppfølging av vedtak. Det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om rutiner og praksis for vedtaksoppfølging.

4.1.3 Budsjettering og rapportering

Kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Kommunen skal utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets utvikling.

Kommunestyret skal vedta årsbudsjett og økonomiplan for de fire neste årene. Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets prioriteringer og bevilgninger og de målene som og premissene som økonomiplan og årsbudsjett bygger på. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige. Årsbudsjettet er bindende. Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel.

I Tinn kommune utgjør økonomiplanen kommuneplanens handlingsdel. Økonomiplanen for 2020-2023 redegjør for kommunes rammebetingelser og utviklingstrekk, og dessuten for føringer, behov og utfordringer på tjenesteområdene. I økonomiplanen blir det satt mål for økonomisk utvikling, tjenesteutvikling, organisasjonsutvikling og for samfunnsutvikling. Rådmannen redegjør for hva han mener er de største risikoområdene for kommunen – folketallsutvikling, kraftinntekter, budsjettoppfølging, rekruttering og beredskap.

Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret minst to ganger i året om utviklingen i utgifter og inntekter. Hvis utviklingen tilsier vesentlige avvik, skal kommunedirektøren foreslå endringer i årsbudsjettet.

Rådmannen rapporterer til kommunestyret hvert tertial i tillegg til årsrapportering. I tertialrapportene blir det rapportert om økonomisk utvikling og sykefravær.

Bortsett fra på sentralt tjenesteområde, hadde alle tjenesteområder i kommunen merforbruk i 2018. Levekår hadde størst merforbruk med 8 mill. kr. Det kan være risiko for at enhetene ikke er flinke nok til å iverksette tiltak for å holde budsjettet. Merforbruk kan også skyldes at budsjettet ikke er realistisk. I Tinn kommune blir enhetene trukket i budsjettet for en andel av et merforbruk forrige år. Denne ordningen vil forsterke virkningen av et eventuelt urealistisk budsjett.

Kommunal og moderniseringsdepartementet har publisert en analyse⁶ av effektiviteten i kommunene. Analysen sier noe kommunens effektivitet i forhold til best etablerte praksis. Effektiviteten er beregnet for tjenesteområdene grunnskole, barnehage og pleie- og omsorg. Ifølge analysen har Tinn kommune lavest effektivitet i sin Kostragruppe i disse tjenestene samlet. Dersom man ser tjenesteområdene hver for seg, er effektiviteten noe bedre på grunnskole enn på pleie- og omsorg og barnehage. Tinn kommune har lavest effektivitet i sin Kostragruppe på tjenesteområdene pleie- og omsorg og barnehage.

Det kan være risiko knyttet til budsjettrealisme og budsjettoppfølgning i kommunen. Dette er vesentlig for å sikre forsvarlig forvaltning av kommunens midler. Det er også risiko for lite effektiv organisering og drift av tjenester.

Vi mener at det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om budsjettrealisme og budsjettoppfølgning. Et slikt prosjekt bør avgrenses til tjenester/områder der det er størst budsjettavvik.

⁶ Beregningene er gjort av Senter for økonomisk forskning.

4.1.4 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

Tema	Vinkling	Risiko	Vesentlighet
Åpenhet og innsyn	Tiltak og praksis for håndtering av innsynssaker. Bør kombineres med arkiv og journal, jf. pkt. 4.3.3	Middels	Vesentlig for demokrati og tillit.
Oppfølging av vedtak	Tiltak og praksis for vedtaksoppfølging.	Middels	Vesentlig for demokratiet at vedtak blir gjennomført.
Budsjettrealisme og budsjettoppfølging.	Avgrenses til enheter med størst avvik.	Middels/høy	Vesentlig for forsvarlig økonomistyring.

4.2 Kommunedirektørens virksomhetsstyring

4.2.1 Internkontroll

Kommunedirektøren skal sørge for at administrasjonen er gjenstand for betryggende kontroll, jf. kommuneloven § 31-3. Det er krav om internkontroll på en rekke særlovsområder, både sektorovergripende og for de ulike tjenestoområdene i kommunen, f.eks. arbeidsmiljøloven, personopplysningsloven, opplæringsloven, barnevernloven, helse- og omsorgstjenesteloven og sosialtjenesteloven.

I kommunens årsberetning skal det redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll med virksomheten. Et nytt krav er at kommunedirektøren minst en gang i året skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om resultater fra statlig tilsyn. Rådmannen har orientert om internkontroll og gjennomførte tilsyn og forvaltningsrevisjoner i årsmeldingen for 2018.

Kommunen bruker kvalitetssystemet Compilo. Systemet brukes mest innenfor helse- og omsorg. Rutiner skal legges inn i systemet og systemet kan brukes til å melde avvik. Kommunen har et elektronisk avtaleforvaltningssystem som hjelper kommunen å ha oversikt og kontroll over inngåtte avtaler. Rådmannen planlegger å gjennomføre

flere tiltak i 2020 for å styrke internkontrollen, herunder risikoanalyse av muligheter for misligheter og korrupsjon.

Kommunen har ikke noe helhetlig internkontrollsystem. Kravet til internkontroll i de ulike tjenestene er omfattende og det er risiko for at internkontroll mangler, eller at internkontrollrutiner ikke fungerer som forutsatt. Mangelfull internkontroll kan føre til lovbrudd og manglende måloppnåelse.

Vi foreslår ikke egen forvaltningsrevisjon om internkontroll, men internkontroll kan inkluderes i forvaltningsrevisjoner om andre tema.

4.2.2 Etikk og varsling

Et av formålene med kommuneloven er å bidra til at kommuner og fylkeskommuner er tillitsskapende. KS og Transparency International Norge (TI) anbefaler at kommuner og kommunale foretak og selskap har etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte, og at retningslinjene bør være behandlet av kommunestyret. I årsberetningen skal kommunen gjøre rede for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard.

Rådmannen har redegjort for hvilke tiltak kommunen har for å sikre høy etisk standard i årsmeldingen for 2018.

Kommunen har etiske retningslinjer som sist ble oppdatert i 2018. Kommunen har også etikkplakat som ble vedtatt samme år. De etiske retningslinjene skal revideres i 2020. Kommunen har hatt temadag om etikk for kommunestyret, utvalgsledere og enhetsleder. Etiske problemstillinger/dilemmaer er jevnlig diskutert i leder- og personalmøter. Alle nyansatte må gjennomgå kommunens nyansattkurs i KS-læring. Gjennomgang av etiske retningslinjer inngår der. Pleie- og omsorgstjenesten bruker KS' refleksjonshåndbok – Etisk lederskap i helse og omsorgstjenesten.

Arbeidstakere har rett, og til dels plikt, til å varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Kommunen har som arbeidsgiver plikt til å utarbeide rutiner for varsling av kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Kravene til rutiner og arbeidsgivers håndtering av varslingssaker er endret med virkning fra 1.1.2020. Tinn kommune har varslingsrutiner.

En god ytringskultur blant ansatte, og gode rutiner rundt varsling, er viktig for lokaldemokratiet. Det er derfor viktig at kommuner og fylkeskommuner gjør det trygt å ytre seg kritisk om forhold i egen virksomhet. Fra 1.1.2020 er tilrettelegging for et godt ytringsklima tatt inn i arbeidsmiljølovens formålsparagraf.

Det må arbeides kontinuerlig med tiltak for etikk og for å sikre et trygt ytringsklima. Det vil alltid være risiko for at kommunens etiske arbeid ikke er godt nok, og at det ikke varsles om kritikkverdige forhold. En forvaltningsrevisjon rettet mot etikk og varsling vil kunne bidra til å rette oppmerksomhet mot dette i hele organisasjonen. Vi mener derfor at det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om disse temaene.

4.2.3 Arkiv og dokumentasjon

Kommuner og offentlige organ har ansvar for å dokumentere sin egen aktivitet både i et kortsiktig og et langsiktig perspektiv. I tillegg har arkivene en samfunnsmessig betydning for åpenhet, demokratisk aktivitet, forskning og kulturell virksomhet. En velfungerende postjournal og arkivordning er grunnleggende forutsetninger for å ivareta dette.

Alle kommuner skal utarbeide en arkivplan som skal innrettes slik at den kan brukes som et redskap i organets internkontroll med arkivarbeidet.

Flere studier, blant annet tidligere gjennomførte forvaltningsrevisjoner, har vist at det er stor risiko for at mye arkivverdig materiale ikke blir arkivert. En undersøkelse gjennomført av arkivverket i 2019, viser at mange kommuner ikke foretar overføringer av arkivverdig materiale fra sine elektroniske systemer til langtidslagring, og at mange kommuner opplever at det er knapphet på ressurser for å følge de lovkrav som gjelder.

Vår erfaring fra kommuner vi har revidert, viser at det er generell risiko for at kommuner ikke har en fullverdig og oppdatert arkivplan. Videre er det stor risiko knyttet til mangelfull journalføring/arkivdanning – dokumenter blir ikke journalført og arkivert. Kunnskapsnivået hos de ansatte blir ofte sett på som en kritisk faktor. Ansatte skal som regel både vurdere arkivverdigheten på dokument og gjøre det praktiske med å arkivere i elektronisk database. Det er også risiko knyttet til journalføring/arkivering av sms, chat og sosiale medier. Det er risiko knyttet til personvern - motsetning mellom personvern hensyn og arkivbehov.

Tinn kommune er med i det interkommunale selskapet IKA Kongsberg⁷. IKA Kongsberg bistår eierne med å gjennomføre arkivlovens bestemmelser, og bevare og formidle deponerte arkiver som har rettslig, forvaltningsmessig og kulturell verdi. Tinn har deponert alt arkivmateriale på papir eldre enn ca. 1990 i sikre magasiner i IKA Kongsberg. Tinn kommune har i flere år hatt god arkivkompetanse, og rådmannen mener at kommunen derfor har gode rutiner på dette området. Arkivleder har nå sagt opp, og det kan være risiko knyttet til om det gode arkivarbeidet blir opprettholdt.

Vi mener at det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om arkiv og journalføring. Forvaltningsrevisjon bør også undersøke kommunens praktisering av regelverk om åpenhet og innsyn, jf. 4.1.1.

4.2.4 Informasjonssikkerhet

Informasjonssikkerhet omfatter alle tiltak som sikrer konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet til informasjon og IT-systemer, det vil si alt som sørger for å gi korrekt informasjon til de rette menneskene til rett tid.

Personopplysningsloven gjennomfører EUs personvernforordning (GDPR) i norsk rett og stiller krav om tilfredsstillende informasjonssikkerhet ved behandling av personopplysninger. Det kreves dokumentert internkontroll. Kommunen skal ha en komplett oversikt over alle personopplysninger som kommunen behandler, både innenfor de ulike tjenestoområdene og internt med kommunens ansatte og politikere. Basert på disse oversiktene skal kommunen vurdere risiko og opprette rutiner og et aktivt system for avvikshåndtering. Kommunen skal ha databehandleravtaler med alle som behandler personopplysninger på vegne av kommunen, f.eks. leverandører av IT-systemer. Kommuner og fylkeskommuner skal gjennomføre og dokumentere opplæring av alle ansatte innenfor personvern og informasjonssikkerhet.

Kongsbergregionen har personvernombud for deltakerkommunene. Ansatte deltar på e-læringskurs om GDPR. Det er uklart hvor langt kommunen har kommet i arbeidet med informasjonssikkerhet.

⁷ IKA Kongsberg eies av Buskerud, Telemark og Vestfold fylkeskommunene og kommunene i de tre fylkene.

Kravene for informasjonssikkerhet berører hele kommunen organisasjon. Det er risiko for at kommunen ikke har tilfredsstillende system for og etterlevelse av informasjons-sikkerhetsreglene. Vi mener at det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om dette temaet.

4.2.5 Anskaffelser

Reglene om offentlige anskaffelser skal bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser, og at det offentlige opptrer med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte. Anskaffelser over en viss verdi skal kunngjøres og gjennomføres i samsvar med regulerte prosesser, og KOFA⁸ kan ilegge gebyr for ulovlige direkteanskaffelser.

Reglene om offentlige anskaffelser skal også bidra til å motvirke sosial dumping, ivareta miljøhensyn og motvirke brudd på menneskerettighetene. Kommunene skal ha ulike tiltak for å ivareta disse kravene.

Tinn kommune har eget reglement for anskaffelser og innkjøp. Det inngår i økonomireglementet. Reglementet ble sist oppdatert i 2019. Kommunen har ikke rutiner for fremme menneskerettigheter i anskaffelser, noe som det er krav om.

Kommunen har rammeavtaler som er inngått av BTV-Innkjøp. Etter fylkes-sammenslåingene er det ikke avklart hva som vil skje med dette innkjøpssamarbeidet. BTV-Innkjøp inngår ikke nye avtaler. Eksisterende rammeavtaler vil kunne brukes frem til avtaleperioden går ut. Kommunen har tilgang til Kongsbergregionens innkjøpskoordinator som brukes som rådgiver i anskaffelser. Kongsbergregionen inngår også rammeavtaler på vegne av deltakerne. Tinn kommune har ikke avklart hvordan de vil organisere sitt innkjøpsarbeid fremover.

Det er risiko knyttet til anskaffelser som kommunen gjør selv og risiko for at kommunen ikke følger opp samfunnsansvaret i anskaffelser i samsvar med loven. Det kan også være risiko for at oppfølging av kontrakter gjort i innkjøpssamarbeid ikke er avklart. Vi mener det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om gjennomføring av anskaffelser.

⁸ Klagenemnda for offentlige anskaffelser

4.2.6 Offentlig støtte

EØS-avtalen forbyr tildeling av offentlig støtte til foretak, dersom støtten kan vri eller true med å vri konkurransen og påvirke samhandelen innen EØS-området. Kommunen kan gi lovlig støtte innenfor de rammene og prosedyrekravene som følger av reglene om offentlig støtte.

En del kommuner tilbyr selv eller gjennom eierskap, varer og tjenester i konkurranseutsatte markeder, f.eks. badeland, kafedrift, utleie av næringseiendom. Konkurranseutsatt aktivitet skal være tydelig atskilt fra annen offentlig virksomhet, slik at det ikke skjer en ulovlig kryss-subsidiering. Investeringer i næringsvirksomhet og omsetning av offentlig eiendom kan også gi risiko for ulovlig støtte.

Det kan være en generell risiko for at kommunene gir ulovlig offentlig støtte. Dersom det blir en klagesak knyttet til dette, kan det medføre krav om at støttemottaker betaler tilbake støtten. Det er uheldig for støttemottaker, og slike saker kan også være arbeidskrevende og medføre tap av omdømme for kommunen. I Tinn blir næringsrettet støtte som hovedregel kanalisert gjennom Næringsfondet og Rjukan Næringssekskap AS.

Kommunen driver Fjellab sammen med Tokke og Vinje. Kommunen kjøper vannprøver fra samarbeidet. Fjellab selger også tjenester til private. Det kan være risiko for ulovlig kryss-subsidiering i denne virksomheten. Det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om organiseringen av kommunesamarbeidet.

4.2.7 Eiendomsforvaltning og vern av verdier

Eiendomsforvaltning

Kommunale eiendommer har betydelig verdi. Samlede kostnader for anskaffelse, forvaltning, drift og vedlikehold utgjør om lag 15-20 prosent av en kommunes økonomi.

God eiendomsforvaltning i kommunen handler om å gi ansatte og tjenestemottakere gode og effektive bygninger til lavest mulig kostnad. Dette innebærer å skape best mulig bygningsmessige rammer for tjenestene som leveres. Kommunen har rollen både som eier, forvalter og bruker av eiendom. Disse rollene er ulike og kan til tider ha motstridende interesser. Ansvaret for de ulike rollene bør derfor organiseres på en tydelig og hensiktsmessig måte.

Videre bør det foreligge overordnede politisk forankrede mål for bolig- og eiendomsforvaltningen, et rasjonelt system for planlegging og styring, og rapportering som bidrar til god kommunikasjon mellom bolig- og eiendomsforvaltningen og politikerne, og som kan tjene som beslutningsgrunnlag. Førende anbefalinger for god eiendomsforvaltning tilsier at kommunen bør ha oversikt over teknisk, forskriftsmessig og funksjonell tilstand i kommunale bygg og boliger.

Tinn kommune eier større/flere formålsbygg enn gjennomsnittskommunen. Utgiftene til drift og vedlikehold er lavere enn landsgjennomsnittet. Det ble gjennomført en forvaltningsrevisjon om eiendomsforvaltning i 2015. Vi anbefaler derfor ikke forvaltningsrevisjon på dette området i første omgang, alternativt kan forvaltningsrevisjon gjennomføres mot slutten av perioden.

Kommunen er i gang med å bygge to nye formålsbygg. Nye Mandheimen som skal være ferdig våren 2020, og Atrå barne- og ungdomsskole/samfunnshus som skal være ferdig våren 2021.

Verdensarven

Tinn kommune har vært på Unescos verdensarvsliste siden 2015 sammen med Notodden og Vinje. Kommunene kan miste sertifiseringen som verdensarv dersom verdensarvverdiene ikke blir godt nok ivaretatt.

Kommunen har ansvar for bevaring av verdensarven. Kommunen har hovedansvaret for planlegging innenfor sitt område. Gjennom planlegging etter plan- og bygningsloven kan kommunen sikre verneinteressene og gi gode retningslinjer for videre forvaltning. Kommunen behandler byggesøknader og er rådgiver overfor private eiere av vernede eiendommer. Det kan være risiko for at verneinteressene ikke blir godt nok ivaretatt i plan- og byggesaksbehandling.

Kommunen har tilskuddsordning som skal gå til antikvarisk istandsettelse/tilføring av privat eide vernede bygg.

Kommunen har ansatt verdensarvkoordinator som er bindeleddet mellom verdensarvrådet og kommunen. Det ble utarbeidet forvaltningsplan for verdensarven i 2015 med tiltak og plassering av ansvar. Den skal nå for rulleres i 2020. Det skal

rapporteres om verdensarven til Unesco som hovedregel hvert 6. år. Første rapportering skjer anslagsvis i 2022.

Tinn har mistet flere bygninger som inngår i verneområdet i brann. Manglende forebyggende arbeid og brannberedskap kan være en risiko for verdensarven.

Vi mener at risikoer knyttet til bevaring av verdensarven kan inkluderes i forvaltningsrevisjoner om hhv. byggesak (pkt. 4.4.1) og om brannvern (pkt. 4.3.4).

4.2.8 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

Tema/selskap	Vinkling	Risiko	Vesentlighet
Etikk og varsling	Kommunens arbeid med etiske retningslinjer og etisk refleksjon – antikorupsjonsarbeid. Tilrettelegging for varsling.	Høy	Vesentlig for tillit og omdømme.
Arkiv og journal	Journalføring og arkiv, bør kombineres med innsyn.	Middels	Vesentlig for demokrati og tillit.
Informasjonssikkerhet	GDPR og generell internkontroll	Høy	Vesentlig for at personopplysninger ikke kommer på avveie og for at ansatte har nødvendig informasjon.
Anskaffelser	Samfunnsansvar i anskaffelser/gjennomføring av anskaffelser/kontraktsoppfølging.	Høy	Vesentlig for tillit og omdømme
Fjellab	Organisering og drift	Høy	Vesentlig for tillit og omdømme
Eiendomsforvaltning	Drift, vedlikehold og forvaltning. Gjennomføres i slutten av perioden	Middels	Bevaring og forvaltning av verdier.

4.3 Tjenesteyting – kvalitet, rettssikkerhet og produktivitet

Kommunene forvalter en stor del av fellesskapets midler. Det meste av disse midlene blir brukt til å produsere de tjenestene som innbyggerne trenger. Tjenestene skal ha det omfang og den kvalitet som loven krever, og skal produseres så effektivt som mulig.

4.3.1 Sentralt tjenesteområde

Sentralt tjenesteområde omfatter kommunens politiske og administrative ledelse, stabs- og støttefunksjoner for hele kommuneorganisasjonen, fellesfunksjoner og NAV.

Sosiale tjenester/NAV

Formålet med sosialtjenesteloven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Utsatte barn og unge og deres familier skal få et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Kommunen skal ha kunnskap om innbyggernes levekår, finne forebyggende tiltak og tilby tjenester som skal bidra til sosial trygghet og bedre levekår for økonomisk vanskeligstilte.

På landsbasis har utbetalingene til sosialhjelp økt de siste årene. I 2018 ble det utbetalt 6,95 milliarder kroner i økonomisk sosialhjelp, en sum som er 3,2 % over 2017-tallene. Ifølge SSB er det betydelige forskjeller mellom kommunene.

Siden 2017 har det vært et krav om at det skal stilles vilkår om aktivitet for tildeling av økonomisk stønad til personer under 30 år, med mindre tungtveiende grunner taler mot det. Det er risiko for at kommuner ikke følger opp aktivitetsplikten i tilstrekkelig grad. Konsekvensen vil kunne være økt passivisering og økte sosialhjelpsutbetalinger for kommunen. Fylkesmannen har gjort flere tilsyn som viser at mange kommuner i Norge ikke sikrer at vilkår brukes i tråd med lovkravet.

I årsberetningen rapporterer Tinn om at tjenesten har blitt mer koordinert og helhetlig og de har hatt gode resultater når det gjelder formidling av arbeid. Utviklingen når det gjelder unge uføre har dårligere enn ønsket.

Barnefattigdom

Bekjempelse av fattigdom er et av FNs bærekraftsmål. Gjennom sitt ansvar for å forebygge sosiale problemer og bedre levekårene for vanskeligstilte, er kommunen en viktig aktør i innsatsen mot barnefattigdom. Kommunens ansvar på dette området er først og fremst regulert gjennom barnevernloven og sosialtjenesteloven.

Tall fra Bufdir⁹ viser at ett av ti norske barn vokser opp i fattigdom. Trenden de siste årene har vært at antall barn som vokser opp i fattigdom øker. Andelen barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt ligger over landsgjennomsnittet i Tinn kommune. Kommunen har ulike tiltak for å støtte om lavinntektsfamilier, for eksempel vedtak om at barnetrygd ikke skal inngå i grunnlag for sosialhjelp.

En undersøkelse som Riksrevisjonen har gjort, viser at samarbeid og koordinering av tjenester rettet mot barnefattigdom ikke er godt nok i mange kommuner. I desember 2016 ble det derfor laget retningslinjer for samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV.

Boligsosialt arbeid

Flere kommuner har utfordringer i arbeidet med å sikre varig bolig for vanskeligstilte på boligmarkedet. I nasjonal strategi for boligsosialt arbeid 2014 – 2020 er det fastlagt felles nasjonale mål og prioriterte innsatsområder, og kommunene har en nøkkelrolle i å realisere målene. Kommunenes bruk av de statlige virkemidlene har betydning for arbeidet med å sikre varig bolig for vanskeligstilte på boligmarkedet.

Tinn kommune har innledet samarbeid med Husbanken og Rjukan og Tinn Boligbyggelag om bygging av omsorgsboliger med heldøgnsomsorg og om bygging av bofellesskap i Tinngate.

⁹ Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) er underlagt Barne- og familiedepartementet (BFD), og er et fagorgan på områdene barnevern, barn, ungdom og oppvekst, adopsjon, familievern, likestilling og ikke-diskriminering og vold og overgrep i nære relasjoner.

Tinn kommune har ikke oppdatert boligsosial handlingsplan. Eksisterende plan er for perioden 2013-2017. Behovet for ny plan skal vurderes i planstrategien for 2020-2023.

Introduksjonsordningen

Formålet med introduksjonsloven er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

Introduksjonsprogrammet skal bidra til at deltakerne blir kvalifisert for arbeid eller videre utdanning.

Bare halvparten av de som hadde plikt og krav til norskopplæring i 2017 fikk det av kommunen innen fristen på 3 måneder.¹⁰ Det er risiko for at mange kommuner ikke sikrer god nok gjennomføring.

Kommunenes mottak av flyktninger fikk en topp i 2015/2016 da flyktningstrømmen til Europa og Norge økte dramatisk. Det var hovedsakelig personer fra Syria som sto for økningen. I 2016 ble det bosatt 15 000 flyktninger mens det for 2019/2020 bosettes rundt 5 000 flyktninger. Antall bosatte flyktninger har vært synkende i Tinn i de siste årene og kommunen har ikke asylmottak lenger.

Tinn kommune hadde 59 deltakere i introduksjonsprogrammet i 2018.

4.3.2 Oppvekst og kultur

Dette tjenestoområdet omfatter enhet for kultur, enhet for barnehage med fire kommunale barnehager, ett oppvekstsenter (Hovin), fire grunnskoler som er egne enheter, og i tillegg barnevern og PPT som er direkte underlagt i kommunalsjef for oppvekst og kultur.

Barnehage

Som eier og myndighetsutøver har kommunen mange oppgaver på barnehageområdet. Kommunen skal blant annet sørge for plass til alle barn med rett til barnehageplass, drifte egne barnehager i samsvar med gjeldende krav, godkjenne barnehager, yte tilskudd til private barnehager, samordne opptak, drive veiledning og

¹⁰ Kilde: IMDI (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet) er underlagt Kunnskapsdepartementet, og skal gjennomføre regjeringenes integreringspolitikk.

føre tilsyn både etter barnehageloven og etter forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager. Barnehagemyndigheten etter barnehageloven er i Tinn lagt til kommunalsjef. Kommunen skal føre tilsyn både med private barnehager og med egne barnehager.

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn om miljørettet helsevern i barnehager og skoler i 2019. Kommunene har plikt til å føre tilsyn med at barnehagenes og skolene ute- og innemiljø fremmer barnehagebarns og elevers helse og trivsel og forebygger sykdom og skade. Tinn kommune fikk avvik i tilsynet. Avvikene gjaldt at kommunen ikke sikret at tilsynsorganet hadde nødvendig kompetanse om saksbehandling, at tilsynsorganet ikke nok informasjon om risikoforhold ved miljøet i skolene og barnehagene, og at kommunen ikke sikret at tilsyn følges systematisk opp.

Det er nasjonal maksimalpris for barnehageplass, rett til søskenmoderasjon og moderasjonsordninger for lavinntektsfamilier (prisreduksjon og gratis kjernetid).

Tinn kommune har fem kommunale og én privat barnehage. Alle barnehagene inngår i samme enhet under én enhetsleder.

Nedgangen i folketallet har ført til at kommunen har lagt ned seks avdelinger de siste årene. Kommunen har høye kostnader per barn i barnehage. Kommunen mener selv at færre og større barnehager kunne ha gitt mer effektiv drift og bedre pedagogisk tilbud. KMDs effektivitetsanalyse fastslår at Tinn har lavest effektivitet i sin Kostragruppe, jf. pkt. 4.1.3.

Tinn har færre barn per ansatt i barnehagene enn landsgjennomsnittet. Barnehagene i Tinn har også en høyere andel ansatte med pedagogutdanning enn landsgjennomsnittet. Arealet til lek og opphold per barn er større i barnehagene i hva landsgjennomsnittet av barnehager har. Alt dette er indikatorer som tyder på god kvalitet i barnehagene i Tinn.

Kontrollutvalget 2015-2019 foreslo forvaltningsrevisjon om barnehage. En forvaltningsrevisjon om barnehage bør innrettes mot organisering og ressursbruk. Forvaltningsrevisjonen kan også vurdere hvordan Tinn gjennomfører sin rolle som tilsynsmyndighet etter barnehageloven.

Grunnskole

Kommunen har ansvaret for grunnskoleopplæringen. Kommunen skal sørge for at opplæringen tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev, jf. opplæringsloven § 1-3. Dette stiller store krav til planlegging og organisering. Kommunen skal ha et system som gjør det mulig å vurdere om kommunen ivaretar sine forpliktelser etter opplæringsloven, jf. § 13-10. Det er en generell risiko knyttet til om skolene oppfyller krav til internkontroll og systemer.

Tinn kommune har fem skoler, herav er det tre barneskoler, én ungdomsskole og én kombinert barne- og ungdomsskole. Alle skolene er egne enheter. Rektor er enhetsleder.

Skoleåret 2018/19 hadde skolene i Tinn samlet 589 elever. Det er en nedgang på 77 elever siden 2014/15. I samme tidsrom har antall lærere/assistenter økt. Andelen lærere med godkjent utdanning er lavere i Tinn (85,2 %) enn landsgjennomsnittet (95,8 %). Det har vært vanskelig å finne kvalifiserte lærere i skolene i Tinn, og kommunen sier at den skal ha særlig fokus på å rekruttere gode lærere fremover.

Kompetanseheving i barne- og ungdomsskolen er fortsatt et nasjonalt satsingsområde. Det legges særlig vekt på videreføring og utvidelse av antall plasser på lederutdanning for rektorer, og videreføring og økte økonomiske insentiver til å gjennomføre etter- og videreutdanning for lærere. Fylkesmannen i Vestfold og Telemark informerer om at det i de siste årene har vært en jevn, og til dels markert, økning i antall søknader som er anbefalt og godkjent fra skoleeier.

Fra og med skoleåret 2019/20 ble lærernormen for lærertetthet innført. Lærernormen sier hva som er maksimalt antall elever per lærerårsverk. For elever på 1.-4. trinn skal det maksimalt være 15 elever per årsverk, og for 5.-7. trinn og 8.-10. trinn maksimalt 20 elever per årsverk. Alle skolene i Tinn oppfyller lærernormen. Samlet sett har Tinn kommune høyere lærertetthet enn landsgjennomsnittet både på barne- og ungdomstrinnet.

Alle elever på 5. og 8. trinn må gjennomgå nasjonale føringer i lesning, regning og engelsk. Elevene både på 5. trinn og 8.trinn ligger samlet sett under landsgjennomsnittet på nasjonale prøver for skoleåret 2018/19. Kommunen mener at stadig skifte av lærere og bruk av lærere uten godkjent utdanning kan være én årsak til at de faglige resultatene ikke er som ønsket.

Kommunen skal sikre at elevene har et godt fysisk og psykososialt miljø på skolen, jf. § 9a-1. Opplæringsloven stiller klare krav om handleplikt og prosedyre i slike saker. Elevundersøkelsen 2018/19 gir generelt litt lavere resultater enn landsgjennomsnittet på spørsmål om elevdemokrati og medvirkning, mestring og støtte fra lærerne. Det er færre elever i Tinn som melder at de er utsatt for mobbing enn landsgjennomsnittet.

Tinn kommune har høyere utgifter per elev i grunnskole enn sammenlignbare kommuner. Det er ikke konkrete planer om å gjøre noe med skolestrukturen i kommunen. Som for barnehage, kan det være risiko knyttet til ressursbruk i grunnskole, og det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om dette temaet. Forvaltningsrevisjon om ressursbruk i skole, kan kombineres med forvaltningsrevisjon om ressursbruk i barnehage.

PPT

Hver kommune skal ha en pedagogisk-psykologisk tjeneste, eventuelt i samarbeid med andre kommuner. Den pedagogisk-psykologiske tjenesten skal hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særlige behov. Elever som ikke har eller kan få tilfredsstillende utbytte av den ordinære undervisningen, har rett til spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-1. Det er store forskjeller mellom kommuner og mellom skoler når det gjelder antall elever med vedtak om spesialundervisning.

Små og mellomstore kommuner i Telemark samarbeider som oftest med andre kommuner om pedagogisk-psykologisk tjeneste. Det gjør ikke Tinn kommune. Det innebærer at denne tjenesten har et lite fagmiljø som kan være sårbart. Kommunen mener at den må vurdere felles PPT med Notodden og Hjartdal.

Andelen elever som fikk spesialundervisning i Tinn i 2018, er på samme nivå som landsgjennomsnittet, dvs. 7,9 %.

Forvaltningsrevisjonen om barnevern og forbyggende arbeid som ble gjennomført i 2017 omhandlet også PPT.

Barnevern

Barnevernets oppgaver er regulert i lov om barnevernstjenester. Hovedoppgaven er å sikre at barn og unge får trygge oppvekstvilkår, og at de som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.

Barneverntjenesten skal medvirke til at barns interesser ivaretas også av andre offentlige organer, og skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer.

Det er gjort flere endringer i barnevernloven i 2018, og forslag til ny barnevernslov har vært på høring i 2019. Lovendringene vil ytterligere styrke barnets perspektiv og bidra til økt vekt på forebygging og tidlig innsats.

Antall barn og unge som får hjelp fra barnevernet har økt. Fra 2013 til 2018 har antallet bekymringsmeldinger økt fra 52 000 til 57 000, og 83 % av bekymringsmeldingene går videre til en undersøkelsessak i 2018. På landsbasis ble det satt i verk tiltak i 40 % av de avsluttede undersøkelsene, og 88 % av disse ble avsluttet innen fristen på 3 måneder.

Barneverntjenesten skal ivareta en sårbar målgruppe som ikke alltid kan ivareta egne behov og ønsker. Det er derfor særlig viktig at barneverntjenesten har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å fatte riktige vedtak og følge dem opp systematisk over tid. Kommunen egen barneverntjeneste. Det innebærer at denne tjenesten har et lite fagmiljø som kan være sårbart. Kommunen mener at den må vurdere tettere samarbeid med Notodden og Hjartdal om barnevern.

Andelen barn med barnevernstiltak ligger noe over landsgjennomsnittet i Tinn. Utgiftene per barn i fosterhjem/institusjon ligger betydelig over landsgjennomsnittet i Tinn. Utgiftene per barn som får hjelpetiltak i hjemmet ligger under landsgjennomsnittet. Hjelpetiltak til barn i hjemmet er oftest tiltak som skal forebygge behov for mer omfattende hjelpetiltak som omsorgsovertakelse. Lave utgifter til tiltak i hjemmet kan være en indikasjon på at kommunen ikke satser nok på slike forebyggende tiltak.

Det er ofte flere og sammensatte årsaker til at utsatte barn og unge kommer i kontakt med barnevernet. Barna og deres familier får ofte bistand fra flere etater. Å sikre et tverrfaglig samarbeid er derfor viktig.

Forvaltningsrevisjon om barnevern og forebyggende arbeid ble gjennomført i 2017. Forvaltningsrevisjonen konkluderte med at det tverrfaglige forebyggende arbeidet i kommunen manglet ledelse og styring. Manglende styring og ledelse gir risiko for at det forebyggende arbeidet ikke er tilstrekkelig målrettet og koordinert. Det kan være grunn til å undersøke hvordan det forebyggende arbeidet fungerer mot slutten av perioden, og dermed hvordan anbefalingene i rapporten er fulgt opp.

Kultur

Kommunen skal sørge for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemidler og tiltak som fremmer og legger til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet regionalt og lokalt, jf. kulturloven § 4. Kommunen skal sørge for at kulturlivet har forutsigbare utviklingskår, legge til rette for deltakelse i kulturaktiviteter og sørge for at personer, organisasjoner og institusjoner har tilgang til informasjon om økonomiske støtteordninger og andre virkemidler, jf. kulturloven § 5.

Enhet for kultur i Tinn kommune har driftsansvar for kino, kulturskole, frivillighets-sentralen og bibliotek. Kommunen skal utarbeide kommunedelplan for kultur, idrett og friluftsliv i 2020/21. Det foreligger ikke planer for disse områdene nå.

Tinn kommune har høyere utgifter til kultur per innbygger enn gjennomsnittskommunen. Det er en høyere andel barn 6-15 år som går på kulturskolen i Tinn enn gjennomsnittlig.

4.3.3 Levekår

Dette kommunalområdet omfatter tre enheter i tillegg tildelingskontor og koordinerende enhet. Enhet for helse- og familietjenester består av helsestasjon, fysio- og ergoterapiavdeling, legekontor, leger i legevakt, avdeling for psykiatri, avlastningsbolig for barn og unge og Solvang omsorgsbolig. Enhet for institusjon som består av to sykehjem inklusive korttidsavdeling, legevakt, to kjøkken og ett vaskeri. Enhet for hjemmetjenester omfatter to hjemmetjenesteavdelinger, arbeidssenter og omsorgsboliger.

Helse og omsorg

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen får tilbud om nødvendige helse- og omsorgstjenester. Dette omfatter alle pasient- og brukergrupper,

herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne. Kommunen har plikt til å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere virksomheten, slik at tjenestenes omfang og innhold er i samsvar med krav fastsatt i lov eller forskrift.

Tinn kommune har vedtatt helse- og omsorgsplan for 2018-2025. Planen legger til grunn at effektiv samhandling og samlokalisering er nødvendig for å møte krav om helhetlige og tilrettelagte individuelle tjenester.

Samhandlingsreformen

Kommunen skal sørge for bevilgninger som er nødvendige for å yte tjenester og sette i verk tiltak som kommunen har ansvaret for. Kommunen skal inngå samarbeidsavtale med regionalt helseforetak om utskrivningsklare pasienter, jf. lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 6-1. Kommunene må betale helseforetakene for pasienter som er utskrivningsklare fra sykehus, dersom kommunen ikke kan ta imot pasientene som avtalt. Departementet har gitt nærmere bestemmelser om ordningens omfang og innhold, jf. forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter.

Tinn kommune har ikke tatt imot alle utskrivningsklare pasienter, og måtte i 2018 betale ca. kr 400 000 for overliggerdøgn på sykehus. Utgiftene til overliggerdøgn i 2019 ligger an til å bli høyere enn i 2018. Kommunen mener at manglende kapasitet på korttidsavdelingen er årsaken til dette.

Kommunene skal ha et døgntilbud for øyeblikkelig hjelp, både for somatiske lidelser og for voksne pasienter med psykisk helse- og/eller rusmiddelproblemer jf. helse og omsorgstjenesteloven § 3-5. Tinn etablert har etablert heldøgns øyeblikkelig hjelp på gamle Rjukan sykehus.

Omsorgstilbud i og utenfor institusjon

Kommunene har ansvar for tjenestetilbudet til alle mennesker med behov for pleie- og omsorgstjenester, uten hensyn til alder eller diagnose. Omfanget av pleie- og omsorgstjenestene har økt de siste årene. Det økende behovet skyldes både at tjenestetilbudet har blitt bygd ut i takt med at det blir stadig flere eldre, særlig i aldersgruppen over 90 år, og at det har vært en sterk økning i antall yngre mottakere (under 67 år).

Kommunale helse- og omsorgstjenester består i hovedsak av ulike former for hjemmetjenester, som for eksempel hjemmesykepleie og praktisk bistand, opphold i institusjon, herunder sykehjem, og tilbud om avlastningstiltak, støttekontakt og omsorgslønn. Personer under 67 år med langvarig og stort behov for personlig assistanse har rett til å få slike tjenester organisert som brukerstyrt personlig assistanse, jf. pasient og brukerrettighetsloven § 2-1d.

Andel innbyggere over 80 år som mottar hjemme- og institusjonstjenester ligger noe over landsgjennomsnittet i Tinn. Det samme gjelder andelen innbyggere over 80 år som bor på sykehjem.

Kommunen har flere årsverk per bruker (pleiefaktor) i omsorgstjenesten enn landsgjennomsnittet. Samlet sett har kommunen relativt god sykepleierdekning, men sykepleierressursene er ikke jevnt fordelt. Sykepleierdekningen varierer fra 56 % på korttidsavdelingen/legevakt til 16 % på Rjukan sykehjem. Det er høyt sykefravær blant de ansatte, og det er vanskelig å finne kvalifiserte vikarer. Fordi arbeidet kan bli gjort av ukvalifiserte vikarer, kan den reelle sykepleierdekningen være lavere. Det kan dermed være risiko for at pleie- og omsorgstjenestene ikke har forsvarlig kvalitet.

Det kan også være risiko knyttet til pleie- og omsorgstjenestenes dimensjonering og organisering. Høye utgifter til overliggerdøgn er en indikator på dette.

Tinn kommune har sykehjemsdrift på tre steder i kommunen. Kommunen mener at dette er en dyr ordning. KMDs effektivitetsanalyse fastslår at Tinn har lavest effektivitet i sin Kostragruppe, jf. pkt 4.1.3. Rådmannen planlegger å legge fram forslag om løsninger for sykehjem, legevakt og øvrige helsetjenester i neste års budsjett- og økonomiplan.

Kontrollutvalget 2015-2019 foreslo forvaltningsrevisjon om helse- og omsorg. Vi mener at de kan gjennomføres forvaltningsrevisjon som er vinklet mot ressursbruk og organisering. Alternativt kan forvaltningsrevisjon vinkles mot kvalitet og kapasitet i tjenestene.

Folkehelsearbeid

Arbeidet med folkehelse og å forebygge sykdom er sentralt i samhandlingsreformen. Arbeidet er forankret i folkehelseloven. Kommunen skal fremme helse og søke å

forebygge sykdom, skade og sosiale problemer. Kommunen skal fastsette mål og strategier for folkehelsearbeidet. Utgangspunktet for mål og strategier skal være kommunens identifisering av sine folkehelseutfordringer. Hensikten med at kommunen skal sette mål og strategier er å sikre politisk og tverrsektoriell forankring av folkehelsearbeidet.

Folkehelseloven setter krav til politisk forankring av folkehelsearbeidet og for en langsiktig, systematisk innsats. Det innebærer at kommuner og fylkeskommuner skal ha oversikt over helsetilstanden til befolkningen i sin kommune/sitt fylke og de faktorer som påvirker helsetilstanden. Denne kunnskapen skal legges til grunn i kommuneplanarbeidet.

Tinn kommune har folkehelseplan for 2015-2025 og folkehelsekoordinator. Folkehelseplanen skulle ha vært rullert i 2019.

Helsestasjon og skolehelsetjeneste

Kommunen skal tilby helsestasjons- og skolehelsetjeneste til barn og ungdom 0–20 år. Tilbudet skal fremme psykisk og fysisk helse, gode sosiale og miljømessige forhold, og forebygge sykdommer og skader, jf. helsestasjonsforskriften §§ 1-1 og 2-1.

Ifølge Barneombudet opplever mange at det er for få helsesykepleiere og at de har for liten tid på skolen. Dette understøttes av undersøkelser som viser at helsesykepleiere verken har tid til å gjøre de lovpålagte oppgavene eller til oppsøkende arbeid og informasjonsarbeid.

Tinn kommune har noe bedre bemanning i helsestasjons- og skolehelsetjenesten enn landsgjennomsnittet. Kommunen har tilført midler til helsestasjonen i 2018 for å styrke de forebyggende arbeidet for barn og unge, med vekt på psykisk helse og rus.

I 2017 utarbeidet Helsedirektoratet en nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Retningslinjene er utarbeidet for å tydeliggjøre de faglige kravene til hvordan tjenesten for barn og unge 0–20 år skal være. De består også av anbefalinger om hvordan innholdet i tjenesten bør være for å oppnå god praksis og dermed også faglig forsvarlighet i hele landet.

Forvaltningsrevisjonen om barnevern og forbyggende arbeid som ble gjennomført i 2017 omhandlet også helsestasjonen og skolehelsetjenesten.

Psykisk helse

Kommunene har en sentral rolle i å identifisere, utrede, behandle og følge opp personer med psykiske lidelser. Dette er også et felt med behov for koordinerte tjenester og tverrfaglig samarbeid, både innad i kommunen og med spesialisthelsetjenesten. Både skolehelsetjenesten og PPT kan ha en viktig rolle i arbeidet med å forebygge sykdom. Kommunen skal også skaffe bolig og sikre nødvendig booppfølging til dem som trenger det.

Fra 2019 skal kommunene også betale for pasienter innen psykisk helsevern som blir liggende på sykehus i påvente av kommunalt tilbud.

Fra 2020 skal alle kommuner skal ha psykologkompetanse. Rekruttering av flere psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene er en av regjeringens satsinger for å styrke kvalitet og kompetanse i det tverrfaglige arbeidet innen psykisk helse og rus, vold- og traumefeltet. Det er lagt til rette for at alle landets kommuner kan motta tilskudd til lønn til psykologstillinger.

Tinn kommune har ansatt psykolog i 70 % stilling.

Rusomsorg

Innenfor rusomsorgen er det behov både for forebyggende arbeid og tiltak knyttet til behandling. Dette er et område med behov for koordinering internt i kommunen og mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

Prop. 15S (2015-2016) er regjeringens opptrappingsplan for rusfeltet, i perioden 2016 til og med 2020. Forslagene omhandler tiltak som skal legge til rette for en forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats. Det har skjedd en viss opptrapping av bevilgninger til rusfeltet.

4.3.4 Samfunn

Tjenesteområdet for samfunn omfatter enhet for plan, landbruk og miljø og teknisk enhet. Dette tjenesteområdet har ikke egen kommunalsjef. Tjenesteområdet følges opp av rådmannen.

Beregning av selvkost

Vannforsyning, avløp, renovasjon, feiing og byggesaksbehandling finansieres gjennom gebyrer fra innbyggerne. Nye regler om beregning av selvkost er hjemlet i kommuneloven § 15-1, og forskrift om beregning av selvkost trådte i kraft 01.01.2020. Forskriften gir rettslig bindende regler for hvordan samlet selvkost for et tjenesteområde skal beregnes.

Kryss-subsidiering mellom kommunens lovpålagte håndtering av husholdningsavfall og avfallstjenester som selges i markedet er forbudt. Avfallsforskriften setter krav til at kommunen skal ha separat regnskap for lovpålagt håndtering av husholdningsavfall.

Kommunen fastsetter fordelingen av kostnaden på abonnenter gjennom egne vedtak. Kommunens handlingsrom for fordeling av gebyrbyrden varierer mellom selvkostområdene.

Selvkostberegninger kontrolleres til dels gjennom den forenklede etterlevelseskontrollen som inngår regnskapsrevisjonen. Etterlevelseskontrollen kan avdekke behov/vinkling for forvaltningsrevisjon på dette området.

Vann og avløp

Kommunen skal sørge for en tilstrekkelig og sikker vannforsyning, og en miljømessig riktig avløpshåndtering. Alle kommuner skal ha beredskapsplaner for drikkevannsforsyning.

I mange kommuner er vann- og avløpsnettet gammelt og det er store kostnader knyttet til vedlikehold og fornying. Klimatiske endringer med hyppige og voldsomme nedbørsmengder kan være en utfordring dersom ledningsnettet er gammelt og/eller underdimensjonert.

Tinn kommune vedtok hovedplan for vann og avløp i 2017. Kommunen har beregnet at de har et etterslep på VA-infrastruktur på 300-400 mill. kr. 80 % av produsert vann lekker ut. Renseanleggene er gamle, og har ikke tilstrekkelig kapasitet i

Gaustaområdet og i Atrå. Kommunen har vedtatt omfattende investeringer. Arbeidet med å oppgradere vann- og avløpsnettet er i gang. Det kan være risiko knyttet til om kommunen har kapasitet til å gjennomføre vedtatt investeringsplan.

Drikkevannsforskriften §§ 6 og 7 setter krav om farekartlegging og farehåndtering og om internkontroll for alle vannverkseiere. Det er krav om internkontroll også på avløpsområdet, og kommunen skal blant annet ha en samlet oversikt over overløp, jf. forurensningsforskriften kapittel 13 og 14.

På grunn av tilstanden til vann- og avløpsnettet, er det betydelig risiko knyttet til sikker vannforsyning og riktig avløpshåndtering. Kontrollutvalget 2015-2019 foreslo forvaltningsrevisjon om vann og avløp. Det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon rettet mot å undersøke gjennomføring av investeringene.

Renovasjon

Økonomisk vekst og forbruk gjør at avfallsmengdene vokser i Norge. Målet er å produsere mindre avfall, samtidig som ressursene utnyttes bedre. Avfall kan påvirke miljøet direkte ved at dårlig avfallshåndtering eller forsøpling endrer økosystemene. Gode systemer for innsamling av avfall og oppfølging av forsøplingssaker er viktige tiltak for å hindre forsøpling, helse- eller luktproblemer eller andre forurensningsulempesom følge av avfall.

Kommunen skal blant annet sørge for at det er etablert et system for innsamling av husholdningsavfall, og at det gis nødvendig informasjon om avfallshåndtering til husstander og bedrifter. I tillegg til den lovpålagte renovasjonsordningen, er det mange kommuner eller kommunale selskaper som driver næringsrettet renovasjonsvirksomhet.

Tinn kommune eier selv avfallsplass og har kontrakt med et lokalt firma om innsamling av avfall. De fleste kommuner har valgt å organisere renovasjonstjenesten i interkommunalt samarbeid av ulikt omfang. Kun 7 % av landets kommuner har valgt å drive renovasjon selv¹¹. Kommunen skal vurdere revisjonsordningen.

¹¹ Kilde: KS Bedrift

Det kan være risiko knyttet til renovasjonsordningen i kommunen, både når det gjelder organisering, anskaffelse og kontraktsoppfølging. Det kan også være risiko knyttet til at sorteringsordninger ikke fungerer etter hensikten, at gjenvinningsmål/miljømål knyttet til avfallshåndteringen ikke nås, dårlig informasjon til abonnenter og dårlig oppfølging av tilsyn/regelverkskrav.

Det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om eksisterende renovasjonsordning. En slik forvaltningsrevisjon kan være særlig nyttig i forkant av omorganiseringsprosess.

Brannvern og feiing

Brann og eksplosjonsvernloven har som formål å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte ulykker, samt uønskede tilsiktede hendelser.

Kommunen plikter å sørge for etablering og drift av et brannvesen. Brannvesenets oppgaver er å sørge for beredskap ved brann og å drive forebyggende arbeid.

Det forebyggende arbeidet innebærer bl.a. kartlegging av brannobjekt og utsatte grupper, samt tilsyn og feiing av fyringsanlegg i bygninger. Fra og med 01.01.2016 er fritidsboliger omfattet av kommunens plikt til å drive tilsyn og feiing av fyringsanlegg. Det kan være større risiko knyttet til gjennomføring av feie- og tilsynsplikten i fritidsboliger enn i boliger for fastboende.

Brann er en trussel for de vernede eiendommene som inngår i verdensarven, og kommunen har mistet flere vernede eiendommer på denne måten. Det kan være risiko for at kommunen ikke har gode nok brannforebyggende tiltak.

Tinn kommune har bedre bemanning til brannvern og forebygging enn landsgjennomsnittet.

Kontrollutvalget 2015-2019 foreslo forvaltningsrevisjon om brannvern. En forvaltningsrevisjon kan ev. rettes mot brannforebyggende arbeid, herunder bevaring av verdensarven og feiing og tilsyn.

4.3.5 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

Tema/selskap	Vinkling	Risiko	Vesentlighet
Barnehage	Ressursbruk og organisering. Kan kombineres med budsjettrealisme og budsjettoppfølging. Kan omfatte kommunens tilsynsmyndighet etter barnehageloven.	Høy	Vesentlig for kommunens økonomi og for kvalitet i barnehager.
Grunnskole	Ressursbruk og organisering. Kan kombineres med ressursbruk og organisering i barnehage.	Høy	Vesentlig for kommunens økonomi.
Pleie og omsorg	Ressursbruk og organisering. Kan kombineres med budsjettrealisme/ budsjettoppfølging. Alternativt kvalitet og kapasitet.	Høy	Vesentlig for kommunens økonomi og for å sikre forsvarlige tjenester.
Forebygging barn/unge	Oppfølging av forvaltningsrevisjon om barnevern og forebygging i 2017. Bør legges til slutten av perioden.	Middels	Vesentlig for svake grupper og vesentlig for å forebygge alvorlige problemer.
Renovasjon	Organisering og gjennomføring	Middels	Vesentlig for kommunens samfunnsansvar.
Vann og avløp	Investeringsprosjekt – gjennomføring, rapportering, anskaffelser	Middels	Vesentlig for kommunens samfunnsansvar og for kommunens tillit og omdømme.
Brannvern	Brannforebyggende virksomhet	Middels	Vesentlig for å bevare liv og eiendom.

4.4 Myndighetsutøvelse - kvalitet, rettssikkerhet og produktivitet

Kommunens myndighet skal forvaltes effektivt, og slik at formålet med myndighetsutøvelsen og rettssikkerhet for den enkelte blir godt ivaretatt.

4.4.1 Plan- og byggesaksbehandling

Plan- og bygningsloven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner. Planprosessen skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter.

Kommunene skal fatte vedtak om nesten all byggeaktivitet innenfor kommunegrensene. Sett fra innbyggernes ståsted er dette en inngripende lov. Det er derfor viktig at innbyggerne har tillit til at kommunen håndhever loven på en forutsigbar, lik og effektiv måte. Et hensiktsmessig og oppdatert planverk bidrar til å sikre effektivitet og likebehandling.

Byggesøknader i Tinn gjelder hovedsakelig bygging av fritidsboliger. Tinn kommune har lav gjennomsnittlig saksbehandlingstid av byggesøknader. I 10 % av de innvilgete byggesøknadene er det gitt dispensasjon fra plan. Dette er lavere enn landsgjennomsnittet.

Kommunen skal vurdere forholdet til naturmangfold i alle offentlige beslutninger, herunder også behandling av reguleringsplaner og byggesaker, jf. naturmangfoldloven § 7. I Tinn kommune er det særskilt aktuelt å vurdere påvirkning på villreinstammen ved behandling av plan- byggesaker. Generelt er det risiko for at kommunene ikke har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere naturmangfold og andre forhold knyttet til miljø. Det er også risiko for at næringsinteresser og press fra innbyggere prioriteres fremfor hensynet til naturmangfoldet. Kommunen må også ta hensyn til verdensarvstatusen når den behandler plan- og byggesaker som gjelder vernede områder.

Kommunen skal føre tilsyn med at loven etterleves. Tilsynet skal ha et slikt omfang at det kan avdekke ulovligheter. Kommunen sier selv at de gjennomfører lite tilsyn, og at det er et pågående prosjekt i Kongsbergregionen om å etablere interkommunalt tilsyn.

Vi mener at det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om kommunens byggesaksbehandling og gjennomføring av byggetilsyn. Forvaltningsrevisjonen bør se

på hvordan kommunen hensyntar i naturmangfold i sin byggesaksbehandling. Forvaltningsrevisjonen kan også se på om forholdet til verdensarv blir ivaretatt i byggesakene.

Alternativt kan det gjennomføres forvaltningsrevisjon som fokuserer på naturmangfold i offentlige beslutninger og myndighetsutøvelse, herunder plan- og byggesak, landbruksforvaltning, motorferdsel i utmark, mm. jf. pkt. 4.4.3.

4.4.2 Skjenkekontroll

Kommunen har ansvar for å tildele skjenke- og serveringsbevilling til virksomheter og ansvar for å føre kontroll med at regelverket etterleves. Utøvelse av kontroll og handheving av brudd på skjenkebestemmelsene er regulert i forskrift.

Generelt er kontroll med virksomheter som har skjenkebevilling et risikoområde. Tinn har inngått avtale med Securitas om gjennomføring av skjenkekontroller. Vi mener at det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om dette temaet.

4.4.3 Landbruks- og miljøforvaltning

Landbruksmyndighet

Kommunene har oppgaver knyttet til saksforberedelse og kontroll av ulike tilskuddsordninger i landbruket. Videre har kommunene både myndighet og tilsynsoppgaver etter konsesjonsloven i forbindelse med eierskifte, og etter jordloven i forbindelse med nydyrking, deling eller omdisponering av jordbrukseiendom, og i forbindelse med driveplikt. Kommunen har også ansvar for å kontrollere at skogbruksloven følges, og kan fastsette meldeplikt for planer om hugst og tiltak knyttet til foryngelse og stell av skog.

Fylkesmannen behandlet en klagesak fra Tinn knyttet til landbrukslovene i 2019. Kommunens vedtak ble opprettholdt.

Miljømyndighet

Kommunene spiller en nøkkelrolle i arbeidet med å nå de nasjonale miljømålene, både som myndighet og som samfunnsaktør. Kommunen har flere myndighets- og samfunnsoppgaver på miljøområdet.

Fra 1. januar 2020 er det forbudt å bruke fossil fyringsolje og parafin til oppvarming av bygninger. Kommunene har ansvar for å håndheve forbudet. Kommunene kan føre tilsyn med at forbudet blir etterlevd i deres kommune, og behandler søknader om eventuelle unntak fra forbudet. Forbudet vil føre til at flere nedgravde oljetanker skal tas ut av bruk. Dersom kommunen har fastsatt lokal forskrift om nedgravde oljetanker vil det gi større forutsigbarhet for tankeiere i kommunen, og lette kommunens saksbehandling.

Tinn kommune arrangerer jegerprøveeksamen, og har ansvar for å følge opp at jakt skjer forsvarlig og i samsvar med fellingstillatelser.

Kommunen har ansvar for at motorferdsel i utmark og vassdrag forvaltes i samsvar med motorferdselloven. Kommunen skal behandle søknader om dispensasjon fra det generelle forbudet mot motorferdsel i utmark og vassdrag. Hensynet til naturmangfold skal vurderes i slike saker også, og det er risiko for at næringsinteresser/press fra innbyggere påvirker vurderingene.

Kommunen har også myndighet til å gi lokale forskrifter om motorferdsel og bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag.

Tinn har representanter i Tilsynsutvalget for Telemark i Hardangervidda nasjonalpark, som en av seks myndigheter som forvalter denne nasjonalparken. Tinn kommune fungerer som sekretariat for utvalget. Tinn kommunen er også representert i vernestyret for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde.

Kommunene kan selv ha ansvar for å forvalte verneområder. Forvaltningsansvaret gir myndighet til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene, og utforme retningslinjer for forvaltning og skjøtsel. Retningslinjer for forvaltning og skjøtsel kan beskrives i en forvaltningsplan for verneområdet. Tinn kommune har ansvar for flere mindre naturvernområder (naturreservat) etter delegasjon fra Miljødirektoratet. Det er normalt sett ikke plikt til å utarbeide forvaltningsplan for naturreservater. I områder som krever skjøtsel kan det være aktuelt å utarbeide en skjøtelsesplan. Rammer for bruk og utnyttelse av ressurser er fastsatt i forskriften for det enkelte verneområdet. Kommunen har ikke myndighet til å fatte vedtak som går utover bestemmelsene i verneforskriften.

Det er generell risiko for at kommunen ikke har oppdaterte rutiner og funksjonell organisasjon på disse områdene. Det er risiko for at mangelfull og uforutsigbar saksbehandling, og risiko for habilitetsreglene ikke blir ivaretatt. Vi mener det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om kommunens saksbehandling knyttet til landbruks- og miljøforvaltning.

4.4.4 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

Tema/selskap	Vinkling	Risiko	Vesentlighet
Byggesak og byggetilsyn	Behandling av byggesaker og gjennomføring av tilsyn/ulovlighetsoppfølging	Høy	Vesentlig for tillit og omdømme
Skjenkekontroll	Gjennomføring og saksbehandling	Middels	Vesentlig for tillit og omdømme
Landbruks- og miljøforvaltning	Saksbehandling	Høy	Vesentlig for tillit om omdømme
Naturmangfold	Naturmangfold i offentlige beslutninger og myndighetsutøvelse	Høy	Vesentlig for kommunens samfunnsansvar

4.5 Samfunnssikkerhet og bærekraft

4.5.1 Planlegging i kommunen

Plan- og bygningsloven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner. Planprosessen skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter.

Kommunestyret skal minst en gang hver valgperiode utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Hvert fjerde år legger regjeringen fram nasjonale forventninger til den kommunale planleggingen, for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. Det framgår av de nasjonale forventningene for 2019-2023, at FNs 17 bærekraftsmål bør blir

en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen, innenfor den lokale sammenhengen i kommunen.

Det foreligger planstrategi for perioden 2016-2019. Kommunen har ikke utarbeidet eller oppdatert planer i samsvar med vedtatt planstrategi. Det betyr at kommunen mangler eller har ikke oppdaterte planer på flere områder. Planstrategien skal revideres i 2020.

Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver kommunen.

Samfunnsdelen til kommuneplanen er for perioden 2017-2029. Gjeldende arealdel til kommuneplanen ble vedtatt i 1999. Arealdelen skulle ha vært rullert i både 2014/15 og 2017/18. Arbeidet med kommunedelplaner er forsinket.

Det bygges mange fritidsboliger i kommunen. Kommunen rapporterer om at reguleringsplansaker krever mye ressurser. Årsaken til dette er at utbygger har ønsket som ikke er i samsvar med kommuneplanen (arealdel).

4.5.2 Næringsutvikling

En av oppgavene til kommunen som planmyndighet er å vurdere og ta hensyn til næringsutvikling og næringsbebyggelse i kommunen. Enkelte kommuner har egne næringsplaner og egne virkemidler knyttet til disse, mens andre har organisert arbeidet i ulike former for næringsselskap/samarbeid.

Tinn kommune har stort fokus på næringsarbeid og er opptatt av å skape og beholde arbeidsplasser. Kommunen har ikke egne ansatte som jobber med næringssaker. Kommunens næringsarbeid gjøres av Rjukan Næringsutvikling AS. Det foreligger oppdragsavtale mellom selskapet og kommunen om hvilke oppgaver som selskapet skal gjøre for kommunen.

Tinn kommune ble tildelt omstillingsstatus fra Telemark fylkeskommune i 2015 etter nedleggelsen av Rjukan sykehus. Omstillingsstatusen gjelder fram til 2021. Tinn kommunen blir tildelt omstillingsmidler fra fylkeskommunen i forbindelse med dette

prosjektet. Det er vedtatt omstillingsplan som gjelder i perioden 2015-2020. Planen følges opp med årlige handlingsplaner. Omstillingsprosjektet har prosjektleder og eget styre. Det overordnede målet for prosjektarbeidet er å skape 100 nye arbeidsplasser.

Tinn kommune har vedtatt strategisk næringsplan og reiselivsstrategi for perioden 2019-2029.

Selskapskontroll med forvaltningsrevisjon om kommunens eierstyring av Rjukan Næringsutvikling AS ble gjennomført vinteren 2019/20. Forvaltningsrevisjonen viste at det er et misforhold mellom styringsmulighetene i den organisasjonsformen som kommunen hadde valgt for sitt næringsarbeid, og hvordan kommunen faktisk ønsker å styre og delta i næringsarbeidet. Det kan være risiko knyttet til om kommunen har en hensiktsmessig organisering av sitt næringsarbeid. Det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om organiseringen av kommunens næringsarbeid, men en slik forvaltningsrevisjon bør ses i sammenheng med ev. endringer som kommunen selv gjør i sin næringsorganisasjon. Forvaltningsrevisjon av næringsarbeid kan alternativt vinkles mot oppfølging av mål og tiltak i næringsplan og reiselivsstrategi.

4.5.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Plan- og bygningsloven setter krav til samfunnssikkerhet i planleggingen i kommuner og fylker. Sivilbeskyttelsesloven pålegger kommunene å planlegge beredskapen basert på en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Den pågående korona-pandemien understreker viktigheten av beredskapsarbeid.

Tinn kommune vedtok overordna risiko- og sårbarhetsanalyse i 2019. Kommunen har plan for samfunnssikkerhet og beredskap for 2018-2021.

Helsetilsynet gjennomførte tilsyn om kommunal beredskapsplikt i 2019. Tilsynet konkluderer med at den beredskapsplikten i Tinn kommune synes å være godt ivaretatt, og at kommunen har fokus på og prioriterer arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Det ble ikke gitt avvik i tilsynet.

4.5.4 Klimamål og miljøansvar

Ifølge forskrift om statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning skal kommunene og fylkeskommunene i sin overordnede planlegging innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser. Formålet med

dette er at kommuner og fylkeskommuner gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse skal stimulere til og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging. Planleggingen skal også bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringene (klimatilpasning). Ifølge de statlige retningslinjene skal kommunene ha ambisiøse mål for utslippsreduksjoner.

Tinn kommune har ikke klima- og miljøplan. Det er risiko for at kommunen ikke har tiltak eller jobber målrettet med klimamål og ikke i tilstrekkelig grad forbereder samfunnet på klimaendringer. Vi mener at det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om kommunens arbeid med miljøtiltak, klimamål og klimatilpasninger. Er prosjekt om dette temaet bør legges sent i perioden.

4.5.5 Aktuelt for forvaltningsrevisjon

Tema/selskap	Vinkling	Risiko	Vesentlighet
Kommunens klima- og miljøarbeid	Gjennomføring av klimatilpasning og miljøtiltak. Oppfølging av klimamål. Bør gjøres sent i perioden.	Høy	Vesentlig for at kommunen og landet skal nå sine klimamål og er forberedt på klimaendringer.
Næringsarbeid	Organisering. Må vurderes i sammenheng med ev. organisasjonsendringer i kommunen. Alternativt: Oppfølging av mål/tiltak i næringsplan og reiselivstrategi.	Middels	Vesentlig for utvikling av næringslivet i kommunen, samt tillit og omdømme

5 Risikovurdering – eierskap

At virksomheter eller tjenester skilles ut og legges i selskaper innebærer at betingelsene for folkevalgt styring og kontroll endres. God folkevalgt styring defineres gjerne gjennom fire standarder: pålitelig, ansvarlig, borgernært og effektivt. Det er viktig at kommunestyrene som eiere har kunnskap og innsikt i omfanget av selskapsorganisering og de styringsmuligheter man har for de selskapene kommunen har eierandeler i.⁹ Eierskapskontrollen skal bidra til dette.

Basert på KS anbefalinger for eierstyring og selskapsledelse kan det være aktuelt å undersøke ulike temaer knyttet til kommunens utøvelse av eierskap, avhengig av identifisert risiko i kommunen. Flere tema kan inngå i samme kontroll rettet mot flere selskap, eller utvalgte tema kan foreslås for ett selskap, eventuelt sammen med en forvaltningsrevisjon.

Vi har ikke vurdert behov for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Vestfold og Telemark revisjon IKS. Dette er fordi vi ikke er uavhengige/habile til å vurdere risiko i eget selskap. Vi har heller ikke vurdert risiko i Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS. Vi mener at vi har nær tilknytning til dette selskapet, og at vi derfor ikke oppfyller krav om uavhengighet. Kontrollutvalget må selv vurdere risiko og ev. behov for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll i disse selskapene.

5.1 Eierskap i Tinn kommune

Tinn kommune eier selskaper alene eller sammen med andre. De selskapene med størst eierandel er:

- Tinn Energi As – 100 %
- Tinn Vann og Avløp AS – 100 %
- Rjukanlys AS – 100 %
- Hardangervidda Senteret – 100 %

- Rjukan Næringsutvikling AS – 100 %
- Krossobanen 87 %
- Rjukan Forretningsbygg AS - 77%

Oversikt over kommunens eierskap fremgår av vedlegg bakerst i dokumentet.

5.2 Utøvelse av eierskap

5.2.1 Tema i eierskapskontrollen

Eierskapsmelding – styringsdokumenter - folkevalgtopplæring (anbefaling 1-5)

Ifølge kommuneloven § 26-1 skal kommunen minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding.¹² Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring, en oversikt over kommunens eierskap i selskaper m.m., samt kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser. KS har over tid anbefalt at kommunene etablerer retningslinjer for utøvelsen av sitt eierskap.

Tinn kommune har eierskapsmelding som ble vedtatt i 2019. Det skal utarbeides ny eierskapsmelding i 2020.

Styringsdialog – demokratisk medvirkning (anbefaling 6-8)

KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Videre at det etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyre og eierorganet, og at dette forankres i eierskapsmeldingen.

I Tinn kommune er hele kommunestyret i generalforsamlingen for heleide selskap. Eierskapsmeldingen gir føringer for at det skal gjennomføres eiermøter med jevne mellomrom.

Eierskapskontrollen/forvaltningsrevisjonen om Rjukan Næringsutvikling AS viste at det er risiko for at eierstyring ikke bare skjer i generalforsamlingen. Eierskapskontrollen/forvaltningsrevisjonen viste også at det er risiko for at reglene om habilitet ikke praktiseres riktig når selskapsaker behandles i kommunale organ.

¹² I kraft fra konstituering høsten 2019.

Styre – evaluering, valg og sammensetning og godtgjøring (anbefaling 9-17)

Det er eiers ansvar å sørge for at styrets samlede kompetanse er tilpasset selskapets virksomhet. Det er krav til styresammensetning i selskapsreglene, og det er anbefalt at det skal brukes valgkomite ved styrevalg. Det kan være risiko for at kommunen som eier ikke sikrer at selskaper har godt sammensatt og godt fungerende styre. Kommunen bør i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.

5.2.2 Tema for forvaltningsrevisjon i selskap

Samfunnsansvar og etikk

Ifølge Tinn kommunes eierskapsmelding skal kommunen se etter at selskapsstyrene utarbeider etiske retningslinjer. Selskapets samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling og åpenhet bør være tema i de etiske retningslinjene.

Tinn Energi AS forvalter store verdier. Selskapet er omfattet av lov om offentlige anskaffelser og må forholde seg til ulike miljøkrav. Vi mener at det kan gjennomføres en forvaltningsrevisjon i Tinn Energi AS som er rettet mot å undersøke hvordan selskapet ivaretar sitt samfunnsansvar. Forvaltningsrevisjonen bør også undersøke om selskapet følger reglene om offentlige anskaffelser og om det ivaretar samfunnsansvar i anskaffelser. Forvaltningsrevisjonen kan kombineres med eierskapskontroll. Tidligere kontrollutvalg foreslo eierskapskontroll rettet mot Tinn Energi AS i kommende periode.

Gjennomføring av virksomhet - måloppnåelse

Styret i aksjeselskap har ansvar for at selskapet drives i samsvar med eiers formål og at virksomheten er forsvarlig organisert. Styret har ansvar for å føre tilsyn med selskapets daglige ledelse. I Hardangervidda Senteret AS er styreleder og daglig leder samme person. Dette kan medføre risiko knyttet til styrets tilsynsoppgaver. Vi mener det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om selskapet drives i samsvar med eiers formål og om utøvelsen av styrets tilsynsfunksjon. Forvaltningsrevisjonen kan kombineres med eierskapskontroll.

5.2.3 Aktuelle selskap/ tema for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll

Tema/selskap	Vinkling	Risiko	Vesentlighet
Tinn Energi AS	Samfunnsansvar. Kan kombineres med eierskapskontroll	Middels	Vesentlig for tillit og omdømme
Hardangervidda Senteret AS	Selskapets drift og styrets tilsynsfunksjon. Kan kombineres med eierskapskontroll.	Høy	Vesentlig for tillit og omdømme

6 Oppsummering

I tabellen nedenfor har vi oppsummert de risikoområdene som vi har identifisert. Vi har oppsummert risiko og vesentlighet for flere forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller enn det som dekkes av revisjonshonoraret.

Innenfor rammen av revisjonstjenester til Tinn kommune, kan vi levere ca. 5 rapporter om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for fireårsperioden 2020-23. Antallet rapporter bygger på et stipulert anslag, og avhenger tema og innretning på undersøkelsene.

Enkelte områder knyttet til kommunens økonomiforvaltning blir også vurdert årlig i forbindelse med forenklet etterlevelseskontroll, jf. kommuneloven §24-9. Etterlevelseskontrollen vil kunne avdekke behov for forvaltningsrevisjon.

6.1 Oppsummering – forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll

Tema/selskap	Vinkling	Risiko	Vesentlighet
Etikk og varsling	Kommunens arbeid med etiske retningslinjer og etisk refleksjon – antikorruptjonsarbeid. Tilrettelegging for varsling.	Høy	Vesentlig for tillit og omdømme.
Informasjons-sikkerhet	GDPR og generell internkontroll	Høy	Vesentlig for at personopplysning er ikke kommer på avveie og for at ansatte har nødvendig informasjon.
Anskaffelser	Samfunnsansvar i anskaffelser/gjennomføring av anskaffelser/ kontraktsoppfølging.	Høy	Vesentlig for tillit og omdømme

Fjellab	Organisering og drift	Høy	Vesentlig for tillit og omdømme
Barnehage	Ressursbruk og organisering. Kan omfatte kommunens tilsynsmyndighet etter barnehageloven.	Høy	Vesentlig for kommunens økonomi og for kvalitet i barnehager.
Grunnskole	Ressursbruk og organisering. Kan kombineres med ressursbruk og organisering i barnehage.	Høy	Vesentlig for kommunens økonomi.
Pleie og omsorg	Ressursbruk og organisering. Alternativt kvalitet og kapasitet.	Høy	Vesentlig for kommunens økonomi og for å sikre forsvarlige tjenester
Byggesak og byggetilsyn	Behandling av byggesaker og gjennomføring av tilsyn/ulovlighetsoppfølging	Høy	Vesentlig for tillit og omdømme
Landbruks- og miljøforvaltning	Saksbehandling	Høy	Vesentlig for tillit om omdømme
Naturmangfold	Naturmangfold i offentlige beslutninger og myndighetsutøvelse	Høy	Vesentlig for kommunens samfunnsansvar
Kommunens klima- og miljøarbeid	Gjennomføring av klimatilpasnings- og miljøtiltak. Oppfølging av klimamål. Seint i perioden.	Høy	Vesentlig for at kommunen og landet skal nå sine klimamål og er forberedt på klimaendringer.

Hardangervidda Senteret AS	Selskapets drift og styrets tilsynsfunksjon. Kan kombineres med eierskapskontroll.	Høy	Vesentlig for tillit og omdømme
Arkiv, journal og innsyn	Journalføring og arkivdannelse. Tiltak og praksis for håndtering av innsynssaker.	Middels	Vesentlig for demokrati og tillit.
Oppfølging av vedtak	Tiltak og praksis for vedtaksoppfølging.	Middels	Vesentlig for demokratiet at vedtak blir gjennomført.
Budsjettrealisme og budsjettoppfølging.	Avgrenses til enheter med størst avvik.	Middels /høy	Vesentlig for forsvarlig økonomistyring.
Eiendomsforvaltning	Drift, vedlikehold og forvaltning. Gjennomføres i slutten av perioden	Middels	Bevaring og forvaltning av verdier.
Forebygging barn/unge	Oppfølging av forvaltningsrevisjon om barnevern og forebygging i 2017. Bør legges i slutten av perioden.	Middels	Vesentlig for svake grupper og vesentlig for å forebygge alvorlige problemer.
Renovasjon	Organisering og gjennomføring	Middels	Vesentlig for kommunens samfunns-ansvar.
Vann og avløp	Investeringsprosjekt – gjennomføring, rapportering, anskaffelser	Middels	Vesentlig for kommunens samfunns-ansvar og for kommunens tillit og omdømme.

Brannvern	Brannforebyggende virksomhet	Middels	Vesentlig for å bevare liv og eiendom.
Skjenkekontroll	Gjennomføring og saksbehandling	Middels	Vesentlig for tillit og omdømme
Næringsarbeid	Organisering. Må vurderes i sammenheng med ev. organisasjonsendringer i kommunen.	Middels	Vesentlig for utvikling av næringslivet i kommunen, samt tillit og omdømme
Tinn Energi AS	Samfunnsansvar. Kan kombineres med eierskapskontroll	Middels	Vesentlig for tillit og omdømme

Vedlegg: Oversikt over kommunens eierskap i selskaper m.v.

Vi har hentet oversikt over eierskap fra kommunens eierskapsmelding for 2019 - 2020.

Selskaper som kontrollutvalget har innsynsrett i, jf. koml. § 24-10:

Interkommunale selskap (IKS)	Kommunens ansvarsdel	Opplysninger om selskapet	Kontorkommune og andre deltakerkommuner
Vetaks – Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgs-sekretariat IKS		Nyregistrert. <u>Formål:</u> Utøve sekretariatsfunksjon for deltakernes kontrollutvalg, slik det fremgår av kommuneloven og forskrifter om kontrollutvalg. Selskapet kan også utføre oppdrag for andre kommuner og fylkeskommuner.	Kontorkommune Bø. Fylkeskommunene i Vestfold og Telemark og Agder, 33 kommuner i Vestfold og Telemark, og Agder.
Vestfold og Telemark revisjon IKS		Nyregistrert <u>Formål:</u> Vestfold og Telemark revisjon IKS skal utføre lovpålagte revisjonsoppgaver for deltakerne. Vestfold og Telemark revisjon IKS	Kontorkommune Skien. Vestfold og Telemark

		kan utføre andre revisjonsoppdrag og rådgivning for deltakerne. Vestfold og Telemark revisjon IKS kan utføre revisjonsoppdrag og rådgivning for andre selskaper. Selskapet har ikke erverv til formål.	fylkeskommune og samtlige kommuner i Vestfold og Telemark.
Interkommunalt arkiv for Buskerud Vestfold og Telemark IKS (IKA Kongsberg IKS)	1,44 %	Har ikke oppdaterte regnskapstall. Formål: Formålet med selskapet er å legge forholdene til rette for medlemmenes rasjonelle, funksjonsdyktige og effektive gjennomføring av arkivlovens intensjoner og bestemmelser. Selskapet skal kunne fungere som arkivdepot for deltakerne samt selge kompetanse og arkivtjenester til andre. Selskapet skal kunne motta, oppbevare og tilgjengeliggjøre privatarkiver fra deltakende medlemmer. <u>Annet:</u> Styret i IKA Kongsberg gjennomfører en kontroll av anskaffelser med format som en forvaltningsrevisjon nå i 2020.	Kontorkommune Kongsberg. 31 andre kommuner/ fylkeskommuner i Buskerud, Vestfold og Telemark

Heleide kommunale aksjeselskap (AS)	Kommunens eierandel	Opplysninger om selskapet	Kontorkommune og andre eierkommuner
Rjukan Næringsutvikling AS Heleide datterselskap: Skriugt. 26 AS Rjukan Property Enhancement AS	100,00 %	Egenkapitalandel: 59,6 % Egenkapital 29 761 mill. kr. Totalrentabilitet: 3,2 % Gjeldsgrad: 0,7 <u>Formål:</u> Fremme industri- og næringsvirksomhet i Tinn kommune med hovedfokus på lokal verdiskaping, trygging og etablering av arbeidsplasser gjennom utvikling av eksisterende virksomheter og tilrettelegging for nye virksomheter. Fremme industri- og næringsvirksomhet ved kjøp, oppføring, utvikling og drift av industri- og næringsbygg, og virksomhet som står i forbindelse med dette, herunder å delta med egenkapital i andre foretak med tilsvarende virksomhet. Selskapet skal arbeide innenfor rammen av godkjente næringsplaner i Tinn kommune. Selskapet skal samarbeide med det offentlige virkemiddelapparatet samt lokale, regionale og sentrale myndigheter. <u>Annet:</u> Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon ble gjennomført i morselskapet 2019/20.	Kontorkommune Tinn

Tinn Energi AS Heleide datterselskap: Rjukan Mountain Hall AS Tinn Energi Produksjon AS	100 %	Egenkapitalandel: 50,2 % Egenkapital 164 748 mill. kr. Totalrentabilitet: 4,2 % Gjeldsgrad: 1 <u>Formål:</u> Produsere, omsette og overføre energi, drifte og bygge bredbåndsnett, eie og drive installasjonsvirksomhet, samt å drive annen virksomhet i forbindelse med dette. Selskapet skal drives effektivt på forretningsmessig basis til beste for Tinn kommune og forvalte Tinn kommunes energi ressurser på optimal måte. Selskapet skal i sin virksomhet legge til grunn en langsiktig strategi for effektiv utnytting av kommunens kraftvolum. Pris på levering av kraft skal tilstrebes å følge likhetsprinsipper for kunder i kommunen. <u>Annet:</u> Selskapskontroll i 2011 med anbefalinger for kommunen og selskapet. Kontrollutvalget 2015-2019 har gitt innspill om eierskapskontroll/ forvaltningsrevisjon i dette selskapet.	Kontorkommune Tinn
Hardangervidda Senteret AS	100 %	Egenkapitalandel: 93,6 % Egenkapital 5 582 mill. kr. Totalrentabilitet: - 9,4% Gjeldsgrad: 0,1	Kontorkommune Tinn

		<u>Formål:</u> Eie bygninger, utstillinger og inventar, og drive Hardangervidda nasjonalparksenter i Tinn kommune. Hovedoppgaven skal være å formidle kunnskap, opplevelser og holdninger til høyfjellsnatur og kulturminner knyttet til Hardangervidda og nærliggende fjellområder, i tråd med gjeldende forvaltningsplaner. Senteret skal stimulere til et naturvennlig friluftsliv og ferdsel i nasjonalparken, og formidle og videreutvikle kunnskap om en bærekraftig ressursforvaltning av Hardangervidda, i tråd med lokale tradisjoner. Senteret skal arbeide for en bærekraftig næringsutvikling i tilknytning til Hardangervidda og nærliggende fjellområder. Informasjons- og opplevelsestilbudet ved senteret skal ha en bred samfunnsprofil tilpasset målgrupper på ulike kunnskapsnivå. Senteret kan samarbeide med, opprette eller delta i virksomhet med det samme eller lignende formål. Selskapet skal i tillegg drive kurs og konferanseaktiviteter, serveringssted og utleie av lokaler. <u>Annet:</u> Selskapskontroll i 2013 med anbefalinger for kommunen og selskapet	
Rjukanlys AS	100 %	Egenkapitalandel: 72,3 % Egenkapital 6 900 mill. kr. Totalrentabilitet: 3,5 % Gjeldsgrad: 0,4 <u>Formål:</u> Selskapets formål er å være en kompetansebedrift som skal drive utføring gjennom avklaring, kvalifisering og formidling av	Kontorkommune Tinn

		arbeidssøkere. Selskapet driver også arbeidsmarkedstiltak med det formål å skape tilrettelagte arbeidsplasser for personer med varig nedsatt arbeidsevne. Sysselsettingen baserer seg på framstilling av varierer og tjenester for det ordinære markedet. <u>Annet:</u> Eierskapskontroll ble gjennomført i 2015.	
--	--	---	--

Selskap som kontrollutvalget ikke har innsynsrett i, jf. koml. § 24-10

Aksjeselskap med ikke-kommunale medeiere	Kommunens eierandel	Opplysninger om selskapet	Kontorkommune og andre eiere
Krossobanen AS	87,12 %	Egenkapitalandel: 72,7 % Egenkapital 7 140 mill. kr. Totalrentabilitet: - 12,9 % Gjeldsgrad: 0,4 <u>Formål:</u> Erverv og drift av gondolbane på Krosso med tilleggende eiendommer og virksomheter. Selskapet kan delta i andre selskaper som direkte eller indirekte fremmer turistnæringen i Tinn Kommune.	Kontorkommune Tinn

Rjukan Forretningsbygg AS	77,14 %	Egenkapitalandel: 60,2 % Egenkapital 2 398 mill. kr. Totalrentabilitet: 2,6 % Gjeldsgrad: 0,6 <u>Formål:</u> Bygging og drift av forretnings- og kontorbygg i Rjukan.	Kontorkommune Tinn
Gaustabanen AS	41,29 %	Egenkapitalandel: 21,3 % Egenkapital 3 109 mill. kr. Totalrentabilitet: 8 % Gjeldsgrad: 3,7 <u>Formål:</u> Bygging og drift av fjellbane og hva derved står i forbindelse. Selskapet kan også engasjere seg i andre foretagender.	Kontorkommune Tinn
VisitRjukan AS	19,61 %	Egenkapitalandel: 56,2 % Egenkapital 1 419 mill. kr. Totalrentabilitet: 6,6 % Gjeldsgrad: 0,8 <u>Formål:</u> På generelt grunnlag å utvikle, selge og markedsføre reisemålet Rjukan, ivareta kommunens vertskapsrolle og på annen måte bidra til at	Kontorkommune Tinn

		Rjukan profileres som reisemål og sted for etablering av dertil knyttet virksomhet.	
Gausta-Kvitåvatn Turistservice AS	7,64%	Egenkapitalandel: 40,2 % Egenkapital 1 152 mill. kr Totalrentabilitet: - 3,4 % Gjeldsgrad: 1,5 <u>Formål:</u> Å bidra til utvikling av eksisterende og nye fellesaktiviteter og drift av disse i Gausta-Kvitåvatnområdet. Å være et fellesorgan for eksisterende og nye reiselivs- og turistprodukter, grunneiere, hytteiere og kommunen, for utvikling og drift av Gausta-/Kvitvatnområdets infrastruktur.	Kontorkommune Tinn
Tinn Billag AS	5,50 %	Egenkapitalandel: 79,1 % Egenkapital 18709 mill. kr. Totalrentabilitet: 4,3 % Gjeldsgrad: 0,3 <u>Formål:</u> Person- og godstransport, samt annen virksomhet i forbindelse med dette og eiendomsutvikling.	Kontorkommune Tinn

Kommunen oppgir at de i har aksjer/andeler i E134 Haukelivegen AS, Visit Telemark AS, Norsk Bane AS, Norsk Fjell AS, Norsk Hydro AS, Norsk Skogindustri ASA, Yara AS, Statoil AS, Skien Dalen Skipsselskap AS, Kommunekraft AS, Biblioteksentralen, AT Skog og Norsk Jernbaneklubb.